

บทที่ ๔

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์การประยุกต์ใช้สัมมาวาจาในการประชาสัมพันธ์ตามจุดประสงค์ที่ได้วางไว้ ๒ ข้อ คือ ๑.) เพื่อศึกษาหลักสัมมาวาจาในคัมภีร์พระพุทธศาสนาและแนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ๒.) เพื่อศึกษาจริยธรรมนักประชาสัมพันธ์กับการประยุกต์หลักสัมมาวาจาในการประชาสัมพันธ์ จากการศึกษาวิจัยนี้ ทำให้ทราบหลักสัมมาวาจาที่พระพุทธเจ้าทรงใช้ในการประชาสัมพันธ์ในสมัยพุทธกาล และแนวคิดทฤษฎีการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนหลักจริยธรรมของนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงที่นำหลักธรรมสัมมาวาจามาประยุกต์ใช้ในการจัดรายการวิทยุหรืองานประชาสัมพันธ์ ทำให้ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งและผู้วิจัยขอสรุปดังนี้

๔.๑ สรุปผลการวิจัย

พระพุทธเจ้าหลังการตรัสรู้ธรรมและทรงออกเผยแผ่ประชาสัมพันธ์พระศาสนาในสมัยต้นพุทธกาลด้วยหลักธรรมสัมมาวาจา จนพุทธศาสนิกชนในสมัยนั้นให้การยอมรับและศรัทธาเลื่อมใสหันมานับถือพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก นั้นแสดงให้เห็นว่าการใช้สัมมาวาจาองค์ธรรมในมรรค ๘ ที่พระองค์ทรงใช้ในการประชาสัมพันธ์ ทำให้คนมีความเชื่อมั่นในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น และนับถือพระองค์นำมาเป็นแบบอย่างปฏิบัติตามคำสอน ทำให้มีความสุขในชีวิต หลักธรรมสัมมาวาจา ตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น คือ การมีวาจาชอบวาจางาม วาจาที่เป็นสุภาสิต หรือวจีสุจริต เป็นคำจริง คำไพเราะ อ่อนหวาน มีประโยชน์ ถูกกาล และคำที่มีจิตเมตตา ทำให้การดำเนินชีวิตอย่างมีหลักมีฐานมั่นคงไม่ชวนเซหกล้ม นอกจากนี้ สัมมาวาจา ยังส่งเสริมเอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี และเสริมสร้างพัฒนาองค์กร หน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ทำให้คนในสังคมให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันได้ อันจะนำไปสู่การร่วมงานธุรกิจซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกัน คิดดี พูดดี และทำดี ซึ่งเป็นหลักใหญ่ใจความในการพัฒนาตน พัฒนาคณะ และพัฒนางาน

หากกล่าวแล้ว มนุษย์ถือว่าเป็นสัตว์สังคม ใจประเสริฐกว่าสัตว์เดรัจฉาน รู้จักรับผิดชอบชั่วดีฉลาดมีปัญญาเฉียบแหลม เหนือกว่าสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง มนุษย์เกิดมามีอวัยวะครบอาการ ๓๒ ปากก็เป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกาย ที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ ถึงแม้จะพูดไม่ได้ แต่ก็พยายามใช้ภาษากาย คือ มือหรือกิริยาท่าทางและทุกส่วนของร่างกายให้ทำหน้าที่สื่อสารแทนได้ คนใดมีวาจาเป็นอย่างไร ใจของเขาก็เป็นอย่างนั้น เพราะวาจาเป็นเครื่องวัดราคา

คุณภาพของคนได้เป็นอย่างดี การพูดจึงเป็นเรื่องสำคัญของมนุษย์ที่ใช้ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ หากการพูดที่มีหลักสัมมาวาจา ก็มีคนนิยมยกย่องชื่นชมและอยากคบหาด้วย แต่ถ้าหากพูดร้ายใจชั่วก็จะเป็นโอริภัยไม่มีใครอยากคบอยากสนทนด้วย จะประกอบกิจการงานอะไรก็ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากคนทั่วไป เพราะคำพูดที่เป็นวจีทุจริตทำให้คนอื่นไม่เชื่อใจ เกิดความกลัวในคำพูด วจีทุจริตนั้น คือ มุสาวาทคำพูดเท็จ ปิสุณวาท คำพูดส่อเสียด ผรุสวาท คำพูดหยาบ และสัมผัปปลาวัต คำพูดเพ้อเจ้อไร้สาระ พระพุทธองค์ทรงให้ละเว้นจากคำพูดทุพภาษิตทั้งหลายเหล่านี้ เพราะเป็นหนทางแห่งความเสื่อมขัดขวางทางไปสวรรค์นิพพานและนำไปสู่หตุภูมิ คือ สัตว์เดรัจฉาน วิบาตร นรก

ในส่วนของนักประชาสัมพันธ์หรือนักวิทยุกระจายเสียงนั้น ต้องดำเนินงานตามแนวสัมมาวาจาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จะทำให้ผู้คนทั้งหลายมีความรักความศรัทธาในตัวผู้พูดองค์กรหรือหน่วยงานซึ่งจะทำให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ในฐานะที่นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงมีความใกล้ชิดกับประชาชน ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและต่อคำพูดของตนเอง พูดแต่ความจริง คำจริง เรื่องจริง สุภาพอ่อนโยน มีประโยชน์ รู้จักกาลเทศะและมีจิตเมตตา การเป็นนักประชาสัมพันธ์หรือนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ต้องคำนึงถึงหลักจริยธรรมและหลักจรรยาบรรณในวิชาชีพ หลักจริยธรรมในการเสนอข่าวของนักวิทยุกระจายเสียงนั้น คือการเสนอข่าวให้ถูกต้อง ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก หรือกระทบกระเทือนความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และต้องเสนอข่าวที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีงาม รวมทั้งไม่นำข่าวลือมานำเสนอเป็นข่าวอีกด้วย ผู้พูดในรายการวิทยุกระจายเสียง จึงต้องพูดอย่างมีความรับผิดชอบ ไม่รายงานข่าวด้วยความเท็จ ไม่พูดให้ร้ายและยุยง หรือก่อให้เกิดความแตกแยก และนำหลักธรรมสัมมาวาจามาประยุกต์ใช้กับงานสื่อสารมวลชน จะทำให้ได้รับความนิยมจากกลุ่มคนฟังมีความเชื่อใจและสบายใจ นักจัดรายการวิทยุ ต้องระมัดระวังในการใช้สื่อกระจายเสียง โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันยุคข้อมูลข่าวสาร อาจมีทั้งเรื่องจริงและไม่จริงในฐานข้อมูลซึ่งมีอยู่ทั่วทุกมุมโลก เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายทั้งในประเทศและนอกประเทศ ภายในประเทศเกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อาจนำไปสู่ความแตกแยกสามัคคี หากนักจัดรายการวิทยุ เสนอข่าวที่ไม่เป็นไปตามความเป็นจริง สังคมที่เกิดความเสียหายอยู่แล้ว ยิ่งเพิ่มภาระความเสียหายหนักเข้าไปอีก และเป็นการยากในการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน หากนักจัดรายการวิทยุมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมสัมมาวาจา และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดรายการ พร้อมนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นธรรมและเที่ยงตรง ไม่ใช่คำพูดปลุกปั่นยุยงส่งเสริมให้เกิดความหวาดระแวงต่อกัน สร้างคำพูดที่ฟังแล้วเกิดความสบายใจ ก็จะได้รับกรยอมรับจากกลุ่มคนฟัง การเสนอข่าวที่ไม่เที่ยงตรง ไม่เป็นธรรม ไร้จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวสารนั้น จะทำให้สังคมขาดความเชื่อถือเสื่อมความศรัทธา และทำให้ตัวเองเสียชื่อเสียงเกียรติยศ รวมถึงญาติพี่น้องวงศ์ตระกูล อันจะนำไปสู่ความล้มเหลวทางสังคมและธุรกิจอีกด้วย

ฉะนั้นนักจัดรายการวิทยุต้องเคารพต่อคำพูดของตนเอง เพราะการมีวาจาจริง จะทำให้วาจานั้น มีความศักดิ์สิทธิ์ มีเสน่ห์ มีมนต์ขลัง และมีเดชมีคุณ เพราะคำพูดทุกคำที่พูดออกไปเป็นนายเรา และจะเป็นหลักฐานที่คนฟังยึดถือเอาคำพูดของเราเป็นเกณฑ์ ไม่สามารถเอาคืนได้ พูดดีก็มีประโยชน์ พูดชั่วก็เสียประโยชน์ เพราะว่าวาจานั้นเป็นเครื่องมือในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ทรงพลังและมีอิทธิพล หากนักประชาสัมพันธ์หรือนักจัดรายการวิทยุและทุกคนในสังคมไทย น้อมนำเอาหลักธรรมสัมมาวาจาของพระบรมศาสดามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ก็จะทำให้การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมนั้นมีแต่ความสุขความเจริญสืบไป

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสัมมาวาจาในพระไตรปิฎก ทำให้ทราบว่าหลักสัมมาวาจานั้น เป็นหลักธรรมแห่งการสื่อสารและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการประชาสัมพันธ์ได้ จะทำให้ประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ยังมีอีกหลายประเด็นในข้อศึกษาซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้

๔.๒.๑ ควรศึกษาอิทธิพลของการใช้ภาษาในการจัดรายการวิทยุ หรือประชาสัมพันธ์ที่มีต่อผู้ฟังรายการ

๔.๒.๒ ควรศึกษาคุณค่าของการใช้หลักสัมมาวาจา ในการดำเนินรายการวิทยุ ของนักจัดรายการหรือนักประชาสัมพันธ์